

Suunnitelma luovan alan ja tapahtumien tukemiseksi

KH 07.06.2021 § 253
1874/00.01.02.05/2021

Joensuun kaupungin kulttuuripalvelut sekä viestintä- ja tapahtumapalvelut ovat suunnitelleet toimenpidekokonaisuutta luovan alan ja vakiintuneiden tapahtumien tukemiseksi koronapandemian aiheuttamisesta rajoitteista johtuen. Globaalin koronapandemian myötä luovien alojen ja tapahtuma-alan toimijat ovat kärsineet laajasti yhteiskunnan asettamista rajoitteista.

Taustaa

Koronapandemian aiheuttama kriisi alkoi tapahtuma-alalla vuosi sitten, kun Suomen hallituksen päätöksellä toteutettu tapahtumien sulkua jätti kymmeniä tuhansia ihmisiä ympäri Suomen äkillisesti ilman töitä ja toimeentuloa. Suuri osa tapahtuma-alalla työskentelevistä ihmisistä ovat yksinyrittäjiä tai freelance-työntekijöitä ja erityisesti he ovat olleet taloudellisten tukijärjestelmien väliinputoajia. Tapahtumateollisuus on koronasta pahiten kärsinyt toimiala, jonka elinkeinotoiminta on ollut vahvasti rajoitettua tai kiellettyä yhtämittaisesti maaliskuusta 2020 alkaen. Koronakriisin vuoksi tapahtumateollisuudessa on ollut lomautettuna lähes 10 000 työntekijää ja vuoden 2020 aikana työllistämättä jäi lähes 140 000 tilapäistä työntekijää.

Vastaavassa tilanteessa ovat kulttuuri- ja luovan alan toimijat. Taiteen edistämiskeskuksen vuosittaiseen barometriin vastanneista 76 % totesi koronan vaikuttaneen työskentelyynsä lähes poikkeuksetta negatiivisesti. Töiden toistuva peruuntuminen, siirtyminen ja väheneminen on luonut taloudellisia ongelmia sekä vähentänyt toimintaedellytyksiä. Vaikka oman työn valmistelu ja valmistaminen on ollut mahdollista, varsinaiset toimeentulon tuovat työtilaisuudet on ollut hyvin rajattua tai täysin estettyä. Creative Finlandin vuonna 2019 tekemän tilastoinnin mukaan luovat alat työllistävät valtakunnallisesti 135 000 henkilöä, joista 27 % toimivat yrittäjinä.

Joensuun kaupunki tilastoi tapahtumien määriä kävijöineen vuosittain. Kaupungin tilastodata käsittää kaupungin itsensä järjestämät tapahtumat, kaupungin hallinnoimissa tiloissa ja ulkoalueilla järjestettävät tapahtumat, kaupungin rahoittamat tapahtumat sekä museoiden, orkesterin, konservatorion, kaupunginteatterin ja kirjastojen tapahtumat. Koronavuonna 2020 Joensuussa järjestettiin 61 % vähemmän tapahtumia ja kävijöitä oli 83 % vähemmän kuin vuonna 2019. Kaupungin tilastoimia tapahtumia vuonna 2019 järjestettiin 3.315 kappaletta ja niissä kävijöitä oli hieman reilut 1,1 miljoonaa. Korona tiputti tapahtumien määrän 1.293:een ja kävijämäärän vajaan 190 000 kävijään.

Joensuun kaupungin viestintä- ja tapahtumapalvelut selvitti, minkä verran tapahtumien synnyttämää aluetaloudellista vaikutusta on jäänyt syntymättä koronaepidemian takia vuonna 2020. Arvio koostuu 17 vakiintuneen suurehkon Joensuussa järjestettävän tapahtuman kävijöiden jättämästä suorasta rahamäärästä. Arvio perustuu vuosien 2018 ja 2019 aikana toteutettuihin kävijätutkimuksiin, joissa tapahtumakävijöiltä kysyttiin, kuinka paljon he käyttävät rahaa tapahtumassa (pääsyliput ja tapahtuman palvelut) sekä muihin ostoksiin alueella, kuten majoitukseen ja ravintolapalveluihin. Arvio ei sisällä tapahtumien omia budjetteja alihankintoihin eikä kerrannais- tai työllisyysvaikutuksiin. Tyypillisenä tapahtumavuotena 17 vakiintuneen tapahtuman kävijät käyttävät rahaa Joensuun alueella noin 24 miljoonan euron edestä. Vuonna 2020 näistä järjestettiin vain neljä, joiden synnyttämä kulutus jäi noin 3,3 miljoonaan euroon.

Suunnitelma luovien alojen ja tapahtumien tukemiseksi

Globaalista koronapandemian aiheuttamasta häiriötilasta ja valtakunnallisista sekä paikallisista toimintaan liittyvistä rajoituksista johtuen kaupungin on syytä laatia oma suunnitelma luovan alan ja tapahtuma-alan vakiintuneiden toimijoiden

tukemiseksi ja voimauttamiseksi. Suunnitelmassa ydintoimet on jaettu viiteen toimenpidekokonaisuuteen. Toimenpidekokonaisuudet kohdistuvat luovan alan ammattilaisille ja freelancerina työtä harjoittaville luovan alan ja tapahtuma-alan toimijoille ja taiteilijoille, luovan alan yrityksille sekä järjestöille.

Johtuen luovan alan ja tapahtumien toimijoiden moninaisuudesta toimenpiteitä on koostettu useita, joiden pohjalta toimijat voivat sopia toimen, joka sopii luovan alan ja vakiintuneiden tapahtumien tilanteeseen parhaiten. Alla olevan suunnitelman toimenpiteiden osalta on pyritty arvioimaan sitä, että tuki kohdistuisi toimijoihin, jotka ovat jääneet valtakunnallisten koronatukien ulkopuolelle. Myös tukitoimien päällekkäisyyttä on pyritty poistamaan. Suunnitelma luovien alojen ja tapahtumien tukemiseksi on liitteenä ja se on luettavissa sähköisessä kokouksessa. Vastaavia suunnitelmia työstetään samaan aikaan myös muissa kaupungeissa.

Ydintoimenpiteet luovan alan ja tapahtumien tukemiseksi lyhyesti ovat:

1. Luovien alojen ammattilaisten ja freelancereiden palkkaaminen taiteelliseen työhön
 - lisätään luovan alan ammattilaisten esiintymismahdollisuuksia kaupungin tapahtumissa
 - avataan haku kahdelle luovan alan ammattilaiselle määräaikaiseen yhteisötaiteilijan työhön
 - ostetaan luovan alan toimijoilta kulttuurisisältöjä ja työpajoja, joita kanavoidaan kaupunkilaisten hyödynnettäväksi
 - vastuullinen hallinnoija toimenpiteissä kulttuuripalvelut
2. Luovan liiketoiminnan seteli
 - Business Joensuu Oy:n kanssa yhdessä toteutettava luovan alan yrittäjien ja tapahtuma-alan toimijoiden uudenlainen kehittämistuki
 - Luovan liiketoiminnan setelillä tuetaan toimijoiden uusien palveluiden käyttöönottoa, uusia liiketoimintakokeiluja ja tuetaan liiketoimintaan tähtäävää palvelutuotantoa
 - vastuullinen hallinnoija Business Joensuu Oy
3. Matalan kynnyksen Torien Timantti –tapahtuma-avustus
 - avataan tapahtumille avoin haku, jolla jaetaan tapahtumatukea matalalla kynnyksellä järjestettävälle tapahtumille
 - kohderyhmänä yleishyödylliset ja voittoa tavoittelemattomat järjestöt
 - tavoitteena aktivoida koronapandemian jälkeen tapahtumien toteutusta koko Joensuun alueella
 - vastuullinen hallinnoija viestintä- ja tapahtumapalvelut
4. Helpotuksen tai vapautuksen myöntäminen kaupungin tilavuokrasta
 - tuodaan esille luovan alan ja tapahtumien toimijoille jo käytössä olevaa tukitoimea
 - tuki kohdistuu toimijoihin, joilla on pitkäkestoinen vuokrasopimus kaupungin omistamissa tiloissa
 - vastuullinen hallinnoija hallintopalvelut
5. Muut mahdolliset tukitoimet
 - tuodaan kaupungin viestintäkanavissa esille tukimahdollisuuksia ja kaupunkilaisille tukitoimien kautta voimautettuja kulttuurisisältöjä
 - tuodaan esille luovan alan ja tapahtumien terveysturvallisuussuunnitelmia ja näin lisätään tapahtumiin liittyvää kuluttajaturvallisuutta
 - selvitetään alueen muiden viranomaisten kanssa yhteisen terveysturvallisuussuunnitelmamallin toteutus, ohjeet ja viranomaisinfon järjestäminen

Kaupungin tukitoimenpiteet on suunniteltu julkaistavaksi avoimesti ja läpinäkyvästi saman aikaisesti. Toimenpidekokonaisuuksien haut ja toteutus voivat toteutua limittäin tai eri aikaan, mutta toimijan kannalta on tärkeää, että ydintoimet ovat avoimesti kaikkien nähtävillä. Näin luovien alojen ja tapahtumien toimijat voivat arvioida parhaiten, mikä toimenpidekokonaisuus sopii parhaiten juuri toimijan tarpeisiin.

Luovan alan ammattilaisten ja freelancereiden palkkaaminen taiteelliseen työhön aloitetaan pikaisesti jo tulevien viikkojen aikana. Lisäksi luovan liiketoiminnan setelin malli ja matalan kynnyksen Torien Timantti –tapahtuma-avustushaku pyritään avaamaan kesän aikana siten, että tukia voidaan myöntää elokuussa 2021. Helpotuksen tai vapautuksen myöntäminen vuokratukustannuksiin liittyen on puolestaan jatkuvaluonteista.

Suunnitelman rahoitus

Suunnitelma luovien alojen ja tapahtumien tukemiseksi edellyttää 90.000 euron määrärahavarausten. Suunnitelman toimenpiteiden rahoitus on suunniteltu toteutettavaksi kaupungin käyttötalouden puitteissa seuraavasti:

1. Luovien alojen ammattilaisten ja freelancereiden palkkaaminen taiteelliseen työhön: varataan kulttuuripalveluiden menoista ja suur tapahtumatuista yhteensä 50.000 euron määräraha
2. Luovan liiketoiminnan seteli: varataan suur tapahtumatuista 25.000 euron määräraha
3. Matalan kynnyksen Torien Timantti –tapahtuma-avustus: varataan pientapahtumatuista ja muista varauksista 15.000 euron määräraha
4. Helpotuksen tai vapautuksen myöntäminen kaupungin tilavuokrasta: tehdään erillispäätöksillä
5. Muut mahdolliset tukitoimet: toimenpiteet muodostuvat toimista, joilla ei tässä vaiheessa arvioida olevan menovaikutuksia.

Valmistelijat: markkinointijohtaja, kulttuurijohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

hyväksyä edellä esitetyn suunnitelman luovan alan ja tapahtumien tukemiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Markkinointijohtaja Markku Pyykkönen ja vs. kulttuurijohtaja Leena Hoppania olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsittelyn aikana.

Juha Mustonen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.